

COMUNITATEA ÎN VIZIUNE SOCIOLOGĂ

*Ecaterina Zubenschi, conf. univ., dr.,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*

COMMUNITY IN SOCIOLOGICAL VISION

*Ecaterina Zubenschi, PhD, Assoc. Prof.
“Ion Creanga” State Pedagogical University of Chisinau,
ORCID:0000-0002-1822-7460
ecaterinazubenschi@gmail.com*

CZU: 316.3

DOI: 10.46727/c.v1.24-25-03-2023.p297-304

Abstract. The community is a social-human entity. In the sociological view, the community appears as a totality of beliefs, value orientations, interests. Although it cultivates the spirit of unity of the members, the collective voice, the community does not mean simple and primitive social relations. It presents itself as a complex organization, often with rigid institutional norms, bringing together similar interests, often negotiated by the members (the case of the „scientific community” or the „business community”).

The community represents one of the main source of solving a wide spectrum of social problems. The systematization of sociologists’ views on community, allows us to identify a number of potential and real, necessary and sufficient reasons for community identification.

Keywords: community, types of communities.

Primele studii în definirea comunității au fost întreprinse de către fondatorii școlii de sociologie, care au întemeiat bazele cercetării sociologice a comunității.

În viziunea lor, comunitatea apare ca o totalitate de credințe, orientări valorice, interese. Comunitatea se prezintă ca o organizare complexă, cu norme instituționale rigide, reunind interese asemănătoare, negociate adeseori de către membri (cazul „comunității științifice” sau al „comunității oamenilor de afaceri”). [1]

Școala lui Frederic Le Play a menționat importanța teritoriului în condiționarea și desfășurarea proceselor de obținere a mijloacelor de satisfacere a nevoilor individuale și sociale, în modalitatea de organizare a grupurilor umane, în stabilirea relațiilor sociale. Școala lui Le Play introduce termenul de știință a societății, care se definește ca fiind știința despre grupuri și despre legile pe care le stăpânesc. Conform acestei școli, grupurile se caracterizează în funcție de trei criterii: *grupuri voluntare* (sindicatul, școala, atelierul) și *involuntare* (familia, comuna, statul), *grupuri permanente* (familia, atelierul, Biserica, comuna) și *temporale* (un târg, un tren de călători, o sală de teatru), *grupuri elementare* (familia, armata, școala) și *grupuri complexe* (comuna, țara, provincia) [7].

Frédéric Le Play (1806-1882), sociolog, inginer, economist, scriitor francez, adept al corporatismului modern și teoretician al economiei sociale. *Fondatorul sociologiei empirice. Apărător al valorilor Vechiului Regim* (familia, ordinea socială și menținerea la putere a elitelor). În a doua jumătate a sec. al XIX-lea, primul a abordat sociologic problematica familiei. *Cercetările sale monografice asupra familiilor muncitorești au pus bazele primelor demersuri de studiere a calității vieții de familie.* Cercetarea a inclus date demografice, etnografice și economice, în baza constituirii și fundamentării bugetelor de familie).

Sursa: https://fr.wikipedia.org/wiki/Fr%C3%A9d%C3%A9ric_Le_Play

În 1837, Frédéric le Play a participat la expediția științifică organizată de Anatolie N. Demidoff prin Țările Române spre Crimeea și sudul Rusiei. Prin ideea sa de valoare europeană și a școlii sale despre un „muzeu social“, un „sat muzeu“ (instituție reprezentată de Muzeul Satului din București), s-a dorit să se însușească caracteristicile și identitatea tuturor satelor din România, idee mai apoi adoptată de Dimitrie Gusti și urmașii săi [2, p.84].

 <p>The Growth of Modern Nations; A History of the Particularist Form of Society</p> <p>Henri de Tourville</p> <p>H. de Tourville (1842 – 1903) (școala Frederic Le Play)</p>	<p><i>Nomenclatorul științelor sociale</i>, propus de Henri de Thourville, reprezintă un plan de analiză sistematică a comunităților sociale, incluzând 25 de diviziuni majore, cuprinse în mai mult de o 100 de subdiviziuni. <i>Familiile fiind clasificate în funcție de mediul geografic, comunitate teritorială, societate, factorii economici, tipurile de familii, organizarea familiei, funcții, responsabilități, relațiile intrafamiliale, mediul social familial, educație, religie, naționalitate, formă de proprietate, relațiile de moștenire, studii, activitate, locul muncă, salarizare, venituri, cheltuieli, rol, statut etc.</i></p>
--	--

Această clasificare s-a efectuat în baza analizei teritoriale a regiunilor, districtelor administrativ-teritoriale, orașelor, satelor, comunelor, cartierelor, statelor, relațiilor naționale și internaționale dintre state etc. Studiile expuse în *Nomenclatorul* elaborat au permis generarea, compararea și verificarea diferitelor ipoteze, producând două tipuri de legi: 1. *legea cauzalității* - orice fenomen are o cauză (dacă fenomenul „x” există, atunci există și cauza „y”) și 2. *legea coexistenței* - existența simultană a mai multor lucruri, ființe, fenomene, creează anumite tipuri de condiții și relații sociale (dacă fenomenul „x” există, atunci și cauza „y” variază). Prin urmare, *comunitatea teritorială constituie nucleul principal al spațiului social în care se relaționează locul de muncă și locul de rezidență. Mobilitatea locurilor de muncă determină mobilitatea rezidențială, iar sedentarizarea acestora impune și sedentarizarea rezidențială [7].*

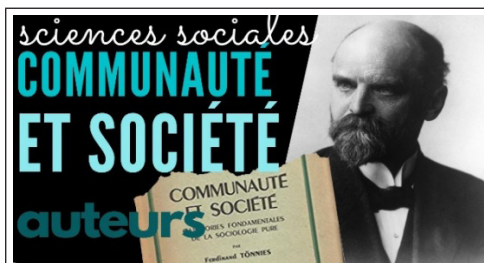
O societate (umană) reprezintă un grup de persoane între care se manifestă relații permanente sau o grupare socială ce ocupă un anumit areal geografic și care se supune unei anumite autorități politice și ai cărei membri au în comun anumite aspirații culturale.

	<p><i>Emile Durkheim Ferdinand</i> (1858 -1917), filozof și sociolog francez, considerat fondatorul școlii franceze de sociologie. Emil Durkheim a realizat întâiul studiu concret de sociologie (<i>Sinuciderea</i>, 1897), bazat pe date statistice teoretico-metodologice. Ideea fundamentală a gândirii durkeimiene este că mediul social (economic, politic, juridic, cultural, religios etc.) determină comportamentul indivizilor aproape în întregime. Fenomenele sociale trebuie explicate prin fapte sociale, ele neputând fi reduse la motivații și comportamente individuale. Faptul social evoluează independent fără a se conforma voinței individuale.</p>
---	---

Societatea însăși acționează ca un sistem de constrângeri, determinând individul să acționeze așa cum îi dictează ea. Durkheim descrie două forme de solidaritate socială: *Solidaritatea mecanică și Solidaritatea organică*. Pentru Durkheim societățile moderne sunt cele caracterizate de solidaritate organică (diviziune a muncii, eterogen ocupațională, relații între oameni, predefinite de organizații, concurență ocupațională etc.). Societățile tradiționale, caracteristice solidarității de tip mecanic, se caracterizează prin indivizi similari unii altora (aceleași comportamente, aceleași convingeri, aceleași valori morale, stil de viață, ocupații asemănătoare, legături directe, afectivitate, poziții sociale asemănătoare etc.). Caracteristică principală în societatea modernă este diferențierea. Relațiile dintre indivizi nu mai sunt dependente, ci de interdependență (devine obligatoriu a fi diferit, dar o diferență ce ține cont de celălalt ca urmare a cerinței complementarității; sunt diferit dar trebuie să fie cu celălalt). Durkheim afirmă că pe măsura avansării evoluției sociale, solidaritatea mecanică scade ca importanță, iar solidaritatea organică dobândește treptat preponderență, conferind coerență societăților actuale. [3]

Societatea este considerată ca un sistem, un întreg compus din mai multe părți aflate în interacțiune, fiecare parte îndeplinind o funcție specifică. Societățile tind spre echilibru, atin-

gerea acestuia fiind posibilă dacă fiecare parte a sistemului își îndeplinește funcția specifică. Neîndeplinirea funcției conduce la disfuncționalități, iar acestea, acumulate și accentuate, pot determina chiar moartea sistemului.

Ferdinand Tönnies (1855–1936) este un important sociolog german, contemporan cu Max Weber. A fost influențat de filozofia lui Thomas Hobbes (1588 – 1679), de la care *preia parțial ideea de voință rațională*. Conceptul sociologic de comunitate se datorează lucrării *Gemeinschaft und Gesellschaft* (Comunitate și Societate), (1887) a sociologului german Ferdinand Tönnies.

În opinia autorului, *există comunități* de limbă (etnice), de moravuri, de credință; dar și societăți industriale, comerciale, științifice etc. *Există și proprietatea comună* asupra bunurilor între soți și proprietatea comunitară asupra terenurilor, pădurilor etc. În sens general, există o comunitate care înglobează întreaga Umanitate, așa cum vrea să fie Biserica. *Ferdinand Tönnies (1887) consideră comunitatea și societatea, ca noțiuni opuse. Ființele umane conviețuiesc în raporturi și asociații diverse. Există două tipuri principale de asociații umane: comunitatea și societatea* [4].

Tabelul 1. Tipuri principale de asociații umane, în viziunea lui Ferdinand Tönnies

Comunitatea	Societatea
Asociațiile de tip comunitar este primul tip de societate (cea comunitară), se referă la societățile dominate de voința naturală a oamenilor (Wesenwille eng. natural will) de a relaționa potrivit emoțiilor și intereselor directe reciproce, tradițiilor și obiceiurilor. Relațiile umane în astfel de societăți sunt simple și directe, față în față, mai mult sau mai puțin naturale. Viața comunitară se desfășoară în: casa familială, în care membrii săi dispun împreună de bunurile lor; satul, care deține în posesie și folosință comună terenurile, pădurile etc.; și micul burg, în interiorul căruia apar, ca produse specifice ale sale, corpurile profesionale și comunitățile religioase, care sunt cele mai înalte manifestări ale ideii de comunitate. Familia, satul, micul oraș, o origine comună, o generație și chiar un popor sunt forme de comunitate umană. Comunitatea poate fi înțeleasă ca un organism viu, conviețuirea intimă, privată. https://dokumen.tips/documents/153-conservatorism-si-neoconservatorism-sfera-politicii.html?page=12 [12]	Asociațiile de tip societal (societățile asociative), cel de al doilea tip de comunitate, sunt societăți urbane, moderne. Ele sunt societăți contractuale, dominate de organizații formale, de relații formalizate, de sisteme birocratice, care intermediază mare parte din relațiile umane. Societățile asociative se bazează pe voința rațională de a stabili relații și interacțiuni. Aceste distincții, indiferent de denumirile utilizate sau de autorii care le-au propus, se referă la natura diferită a relațiilor interumane existente în comunitățile de tip urban și cele de tip rural. Astfel, acest cadru conceptual facilitează descrierea atât a grupurilor sociale mici, primare, informale etc., cât și analiza marilor organizații sociale și chiar a societăților în ansamblul lor. Societatea este „un grup de oameni care, trăind ca și în comunitate, pașnic, nu sunt organic legați, ci sunt organic separați (s.m.); dacă în comunitate ei rămân legați în ciuda oricărei separări, în societate ei sunt separați în ciuda oricărei relații... Aici <i>fiecare este pentru sine și într-o stare de tensiune față de toți ceilalți... Nimeni nu face ceva pentru altul, nimeni nu vrea să dea ceva altcuiva decât în schimbul unui bun sau serviciu estimat ca fiind cel puțin echivalent cu al său</i> . Aceste societăți comunitare fac inteligibile toate formele posibile de asociații umane, căci sunt reprezentați de asociațiile de tip comunitar, precum familia, de exemplu, și de asociațiile de tip societal, cum ar fi întreprinderea industrială sau comercială modernă, „capitalistă”. Societatea, reprezintă ceea ce este public; ea este lumea. Societatea poate fi înțeleasă ca un agregat mecanic și artificial.[12] https://dokumen.tips/documents/153-conservatorism-si-neoconservatorism-sfera-politicii.html?page=12

Conviețuirea comunitară este imediat sesizabilă în trei tipuri de legături interumane: *de rudenie* (comunitatea de sânge), *de vecinătate* (comunitatea de loc) și *de prietenie* (comunitatea spirituală). Așadar, *societatea separă indivizii și bunurile lor*. Există însă un bun social comun, care este creația tuturor și se dezvăluie tuturor prin actul schimbul de bunuri și servicii, ca relație socială fundamentală. Omul comunitar este influențat de „voința organică”, iar de „voința reflectată” individul social este animat în două moduri tipice diferite. Astfel, *omul comunitar este ancorat în trecut, iar individul social este situat în prezent și orientat către viitor*. Formele activității celui dintâi sunt plăcerea, obiceiul și memoria, iar ale celui de-al doilea sunt reflecția, decizia și conceptul. „Fără cunoașterea și acceptarea acestei opoziții, avertiza Tönnies, comprehensiunea sociologică a conceptelor prezentate aici este imposibilă. Formele implicate în plăcere, obicei și memorie sunt la fel de esențiale și caracteristice pentru asociațiile comunitare precum sunt acelea ale reflecției, deciziei și conceptului pentru tipurile societății. [4, p.78; p.113].

Comunitatea corespunde formei străvechi de viață arhaică, unde raporturile interindividuale erau trăite afectiv, nefiind abstracte și nici supuse calculului monetar. Pe măsură ce aceste raporturi se intelectualizează și devin abstracte sub influența culturii și civilizației, comunitatea evoluează spre societate. Și comunitatea, și societatea exprimă faptul că membrii lor posedă ceva în comun. *Membrii unei societăți posedă însă în comun ceva ce le este dat, atribute pe care le moștenesc, pe când membrii unei comunități își dobândesc caracteristicile printr-un efort conștient și voluntar, prin asumarea destinului comun, prin relații sociale personalizate, colorate și nuanțate de istoria comună, de mediul economic și cultural care creează contextul social-ideologic specific. Evoluția economică și progresele urbanismului au condus la evoluția societății, unde individul trăiește pentru sine, iar relațiile sociale și economice cu ceilalți sunt de concurență. Modernitatea se caracterizează prin predominanța relațiilor parțiale între indivizi (indivizii nu se cunosc unii pe alții, decât prin intermediul unor roluri parțiale), relațiile sunt tranzitorii și instrumentale, ghidate de interese specifice, impersonale. Comportamentele sunt performate în funcție de obligații formale, de tip contractual. După Tönnies, modernitatea este, derivată din contract, existentă pe cont propriu, într-o stare de tensiune cu ceilalți”. Fiecare urmărește „desființarea” semenului său, producându-se o relație de concurență acerbă și generându-se o atmosferă de tip hobbes-ian, aceea din unu hommo hominis lupus est. La baza acestora – după Tönnies – se află „piața”, unde „scopul scuză mijloacele” și unde „calculul monetar” reglementează toate relațiile sociale, ceea ce nu se întâmplă în cadrul comunității. În comunitate, legăturile dintre oameni se întemeiază pe înțelegere. În societate „omul este străin omului,” iar „binele nu se cunoaște decât sub „forma unei ficțiuni”. Aceasta se datorează faptului că fiecare există pentru sine, „necedând câte ceva altuia decât contra acceptării unui lucru echivalent”. Separarea indivizilor corespunde separării a cărei consecință esențială o constituie schimbul sau tranzacția. [5]*

Comunitatea în viziunea sociologilor români. Școala Monografică de la București.

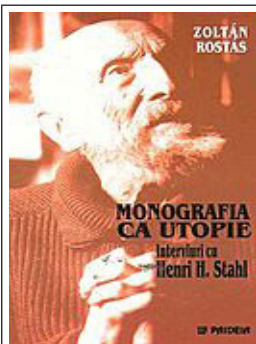

Dimitrie Gusti (13.02.1880 – 30.10.1955), unul dintre cei mai mari oameni de cultură din România din secolul XX: jurist, sociolog, psiholog, profesor la Universitățile din Iași și București, ministru al învățământului (1932-1933), membru al Academiei Române din 1919, apoi președintele ei (1944-1946). A întemeiat una din primele școli de sociologie din lume, alături de Școala de la Chicago sau de școala franceză creată de Emile Durkheim. *Fondator al primei școli de cercetare monografică din lume. Școala de la București (fondată de D. Gusti)*, în România interbelică, a fost una de pionierat privind ideea valorificării cercetării sociale la nivelul de practici și intervenții, în direcția dezvoltării comunitare.

Metoda monografică fundamentată de D. Gusti, în cadrul școlii de sociologie de la București, este o metodă de cercetare monografică interdisciplinară a satelor din România (1925–1948). În acțiunea de cercetare a lui Gusti, au fost implicați cercetători sociali, medici, economiști, agronomi, ingineri etc.

În 1939, reprezentanții școlii lui D. Gusti au obținut legiferarea serviciului social, prin care s-a instituționalizat, pentru prima dată în lume, cercetarea sociologică, îmbinată cu acțiunea socială practică și cu pedagogia socială. Recensământul general al populației României (inclusiv a Basarabiei) din 29.12.1930 a dovedit existența a 72 de orașe și 15201 sate. D. Gusti menționa că satele de pe teritoriul țării noastre se deosebesc tipologic după nenumărate criterii. Sunt sate: de munte, de deal, de câmpie, de litoral, de ape, cu vetre aglomerate și sate cu vetre împrăștiate. Sunt și sate deosebite după natura ocupațiilor lor economice, sate agricole, forestiere, pastorale, meșteșugărești, industrializate; după gradul lor de integrare în ansamblul vieții noastre economice, sate rămase la un stadiu de economie închisă și sate adânc capitalizate. [8, p. 5-27; p. 38-57.]

Scopul cercetării lui D. Gusti și colaboratorii săi viza cercetarea satelor din întreaga Românie, pentru a stabili toate tipurile de sate, a afla cauzalitatea lor socială, procesele și tendințele lor. Odată cu instalarea regimului comunist, sociologia ca știință și activitatea Școlii de la București a fost interzisă. La sfârșitul anilor 1960, sunt relansate studiile de teren [1., p. 60-89].

Henri H. Stahl (1901-1991), sociolog, antropolog, etnograf istoric, membru al Academiei Române. Elev al lui Nicolae Iorga și al lui Dimitrie Gusti. Stahl a fost unul din cei mai mari sociologi români. A studiat câteva decenii satele din România, în special cele din zona Moldovei, Munteniei și Olteniei. El este și printre primii realizatori (regizor) de filme documentare sociologice, în România, și pe plan mondial. Henri H. Stahl s-a specializat în sociologia rurală. A studiat tipul de comunitate rurală devălmașă, caracterizată prin modul de producție tributual.

Organizarea în devălmășie a fost istoric forma de bază a organizării comunitare a românilor. Henri H. Stahl a distins între satele devălmașe de tip arhaic și cele care cunosc deja o stratificare pe avere a obștii sătești și care sunt mai noi, cele umblătoare pe bătrâni.

H.H. Stahl (1946) considera satul devălmaș o „totalitate” (de norme, valori, stil de viață), un „atelier de muncă”, o „asociație egalitară”, care funcționa după „mecanisme psihice” bazate pe „tradiții difuze”. Devălmășia se referă la proprietatea în comun asupra pământului, stăpânirea colectivă a unui teritoriu, legături de rudenie, diviziunea muncii bazată pe vârstă și sex, cultura proprie; organizarea și controlul de către obște a întregii activități. Satul devălmaș existent la începutul secolului trecut funcționa ca o colectivitate legată prin rudenie de ceată, ca o asocierie care controla comportamentele indivizilor componenți și care lua decizii prin consultarea „părtașilor”.

Obștea era tradițional formată din capii fiecărei familii, dar un rol primordial îl aveau bătrânii. Obștea era o instituție de conducere formată din cei mai reprezentativi membri ai comunității (de genul sfatului bătrânilor existent la populațiile vechi). Obștea reprezenta comunitatea în raporturile cu orice autoritate din afara acesteia. Ea era singura instanță de judecată pentru membri comunității, ea avea datoria de a repartiza fiecărei familii, în fiecare an, pământurile agricole sau cele pentru pășunat. Obștea organizează întregul proces de producție, intervine în viața publică și privată a satului, reglementează relațiile intercomunitare și supraveghează relațiile comerciale cu exteriorul, reprezintă comunitatea. O instituție de reglare a vieții comunitare era „sfatul bătrânilor”, format din oamenii „așezați” și „cinstiți” care judecau „părerile” și care aveau rolul de a transmite elementele memoriei comune. Din nevoia de cooperare în muncile agricole de sezon au apărut asocierile pentru muncă (tovărășia, învoiala, vecinătatea, ortăcia etc.). Acestea au avut și funcții psihosociale corespunzătoare: cultivarea spiritului de solidaritate, ajutorul reciproc, întărirea legăturilor de neam. În același context se înscriu claca și șezătoarea. Claca semnifica o obligație socială, o „cinst”, un dar, un ajutor acordat celor în impas. Șezătoarea avea un pronunțat caracter cultural, creație folclorică, învățarea unor datini și obiceiuri, mijloc de însușire a normelor de viață comunitară, activând conștiința colectivă. După 1990, în România s-a manifestat o tendință de revitalizare a comunității rurale, prin reînființarea obștilor sătești. Tendința a fost motivată de eforturile unor comunități rurale, de regulă izolate, de a-și redobândi drepturile de proprietate colectivă asupra unor pământuri naționalizate sau trecute în sistem cooperatist de regimul comunist. Un asemenea tip de instituție arhaică nu mai poate funcționa astăzi pe baza principiilor originare, raportată într-o ordine și o logică a dezvoltării [5, 6].

Comunitățile rurale, cu variate determinări și caracteristici complexe, prezintă o mare diversitate de la o societate la alta și de la o perioadă istorică la alta. Clasificarea tipologică din perspectiva istorică genetică evidențiază dinamica comunităților rurale [2, p. 80-98].

Tabelul 2. Comunitatea în viziunea sociologului român Henri H. Stahl

<p>Referindu-se la vechile comunități rurale românești, Henri H. Stahl le definește, pornind de la o serie de caracteristici demografice, economice, sociale și culturale: sub aspect economic, satul era autarhic, satul era un grup biologic relativ redus, bazat pe legături de rudenie; satul avea o cultură proprie cu caracter folcloric; întreaga activitate a satului era organizată și controlată de obște;</p> <ul style="list-style-type: none"> • comunitățile rurale întrețineau legături unele cu altele în cadrul societăților țărănești regionale. <p><i>Integrarea acestora în societatea globală a contribuit la diminuarea autonomiei economice, demografice, sociale și culturale.</i> Schimbările în diviziunea socială a muncii au condus la specializarea continuă și la diversificarea structurii sociale locale. Astăzi, comunitățile rurale nu mai sunt limitate doar la raporturile sociale dintre populația rurală. Relațiile sociale se orientează spre modelele de interacțiune globală a populației. <i>Definiție pentru ruralul rămân ar fi:</i> volumul demografic mic al comunității; densitatea spațială redusă; contactele sociale predominant personale; coeziunea socială ridicată; omogenitatea ocupațională a membrilor comunității; relațiile de rudenie și vecinătate; cultura locală specifică; mobilitatea redusă; predominarea „dreptului viu” (obișnuielnic) asupra dreptului legislativ. Majoritatea populației rurale e concentrată în orașelele centrelor raionale localități care nu dispun de infrastructuri sociale și tehnici adecvate. Rețeaua de localități rurale, privită ca sistem polifuncțional, se confruntă cu grave probleme. Legăturile funcționale dintre localități sunt perturbate. Destrămarea marilor întreprinderi agroindustriale, creșterea costurilor serviciilor, de consum electric, apă, transport, au intensificat navetismul populației rurale spre orașe. <i>Astfel, în Republica Moldova crește decalajul dintre sat și oraș. Drept urmare, se impune dezvoltarea echilibrată a rețelei de localități și prevenirea polarizării social-economice sub aspectul rural-urban.</i> Viața creștină presupune trecerea de la trăirea individuală la starea de persoană relațională cu divinitatea, cu semenii și cu întreaga creație. Fiecare persoană umană din comunitatea Bisericii împlinește un rol de inel în lanțul comuniunii cu Hristos, devenit om, și cu ceilalți oameni care cred în El [5]. Societățile tradiționale și cele moderne cultivă spiritul comunitar ca mijloc de menținere a identității și liantului socioafectiv. În satul românesc au existat (și mai există) valoroase tradiții social-economice prin care s-a cultivat acest spirit comunitar. Obștea țărănească a constituit o asociație de sprijin reciproc și asistență mutuală (stăpânirea pământului în devălmășie, obiceiuri juridice specifice, participare nedeterminată la avutul comun), cultivând spiritul comunitar („noi, tot satul”), conducându-se după „legi” transmise de oameni „buni” și „bătrâni” din generație în generație.</p> <p>Sursa: Henri H. Stahl. Monografia unui sat. Ediția a II-a. Fundația Culturală Legală Principile Carol. Serviciul Social. București, 1939. 155 p. https://sas.unibuc.ro/storage/downloads/metodologia-stiintelor-sociale-26/HHS39c.MONOG_SAT1.pdf [6, p.18, 40-48, 109-113, + anexe].</p>
--

Comunitatea uman contemporană, constituită din mii de popoare și sate, are o cultură unitară. Aceasta se datorează tendinței de integrare în procesul de dezvoltare a economiei mondiale și apariției unor probleme globale ca menținerea păcii, echilibrului ecologic. *Revoluția tehnico-științifică a schimbat radical condițiile materiale și modul de viață a oamenilor, mai ales din țările industrial dezvoltate* [9].

Comunitatea teritorială unește oameni care, în ciuda diversității de clasă, a diferențelor profesionale, demografice și de altă natură, au unele trăsături sociale comune, făcând posibilă aprecierea nivelului relativ de dezvoltare al unei anumite comunități de pe un anumit teritoriu.

Ștefan Buzănescu, sociolog român, prof. Univ. la Universitatea de Vest din Timișoara, autorul lucrărilor sociologice (selectiv): „Sociologia civilizației tehnologice” (1999); „Sociologia opiniei publice: sistemul conceptual și metodologia cercetării” (2005); „Doctrină sociologică contemporană” (2007) ș.a. În opinia sa, *sociologia românească nu-și poate insera contribuțiile sale în sinergiile modernizării din cauza obtuzității, a inculturii sociologice a noilor autorități din noul capitalism românesc. Tradiționalul complex de inferioritate al sociologiei românești constă în obișnuința prea mare acordată „recomandărilor” din străinătate, neținând cont de necesitățile reale ale membrilor comunității românești.*

În opinia sa, acest fapt generează o serie de probleme, dintre care cele mai importante ar fi: *pierderea controlului asupra resurselor naturale*, trecute în gestiunea companiilor multinaționale, care impun prețuri și condiții de cumpărare, fără să țină cont de puterea de cumpărare a cetățeanului român; *sufocarea comerțului cu produse străine, din care motiv propusele autohtone românești nu pot fi comercializate pe piața românească*; promovarea politicilor și a proiectelor străine în detrimentul nevoilor cetățenilor români; promovarea de către ONG-uri a temelor *total străine priorităților naționale* (educația sexuală, homosexualitatea etc.). [10]

Problemele cu care se confruntă comunitatea românească sunt tipice și pentru Republica Moldova. Acest fapt incită o analiză pe termen lung a priorităților de dezvoltare a țării și a comunităților care o compun: științifice, economice, politice, culturale, juridice, agricole etc.

Clark (1973) considera că unitatea unei comunități nu este dată de spațiul geografic și de funcționarea în comun, ci de elementele psihologice ce leagă indivizii, precum solidaritatea, siguranța, coeziunea. *Impunerea vorbirii unei limbi străine* („a fratelui mai mare” – turcă, rusă sau engleză, chineză etc), *decât cea națională, acceptarea unor varori străine culturii naționale* (culte religioase, obiceiuri, comportamente, consumuri etc.) conduc la disfuncționalități comunitare, caracteristice societăților slab dezvoltate, privilegiind societățile dominante [11]. O comunitate socială este un ansamblu de oameni care se caracterizează prin condițiile vieții lor (economie, statut social, nivel de pregătire și educație profesională, interese și nevoi etc.), comune unui grup dat de indivizi care interacționează (națiuni, clase), grupuri socio-profesionale, colective de muncă etc.); apartenența la entități teritoriale formate istoric (oraș, sat, regiune), apartenența grupului studiat de indivizi care interacționează la anumite instituții sociale (familie, educație, știință, politică, religie etc.).

Schoenberg (1979) este de părere că o comunitate viabilă este cea în care locuitorii își stabilesc împreună scopurile vieții colective, *fără de impunerea dominantei străine*. Pentru aceasta, o comunitate trebuie să fie capabilă: să stabilească rolurile și responsabilitățile membrilor comunității, securitatea lor; să păstreze proprietățile comune; să nu înstrăineze *resursele* (pământul, apele, bogățiile subpământene, flora, fauna); să apere interesele cetățenilor etc. [11].

Baza organizării comunității este acea „nișă ecologică” pe care comunitatea însăși o ocupă, ca dimensiune spațială a comunității și de conviețuire economică a indivizilor. Spațiul comun al comunității, mediul ambiant și statutul legal al localităților prevăd existența unei proprietăți devălmașe (comune).

BIBLIOGRAFIE

1. BALTASIU Radu. Elemente-de-Sociologie-Radu-Baltasiu. Disponibil: <https://www.academia.edu/7865923/Elemente-de-Sociologie-Radu-Baltasiu> Vizitat: 11.01.2023
2. BĂDESCU Ilie. Mari sisteme sociologice. Curs de istoria sociologiei. Universitatea din Oradea, 1998, 204 p. Disponibil: https://www.academia.edu/4523385/Istoria_Sociologiei_Universale_1 Vizitat: 11.01.2023
3. DURKHEIM Emile. / În: Cursul nr. 2. Constituirea și evoluția concepțiilor clasice ale sociologiei teoretice. Disponibil: <https://dreptmd.wordpress.com/cursuri-universitare/sociologie-juridica/cursul-nr-2-constituirea-si-evolutia-conceptiilor-clasice-ale-sociologiei-teoretice/> Vizitat: 12.02.2023
4. TÖNNIES Ferdinand. Comunitate și societate Tratat despre comunism și socialism ca forme empirice de cultură. Traducerea: Mihaela Cristina Pârnu. Editura BELADI Craiova, 2016. 316 p. ISBN 978-973-7773-52-4 Disponibil: <https://revistasferapoliticii.ro/sfera/153/art02-Popa.html> Vizitat: 12.02.2023
5. Disponibil: <https://bibliotecadesociologie.ro/en/download/tonnies-ferdinand-1887-2016-comunitate-si-societate-tratat-despre-comunism-si-socialism-ca-forme-empirice-de-cultura-craiova-beladi/> Vizitat: 12.02.2023
6. SANDU Dumitru. Sociologie și antropologie. Policentrismul Școlii Sociologice de la București: Calea metodologică la Henri H. Stahl. 12 p. Disponibil: http://humanistica.ro/anuare/2014/Continut/02_01_Sandu_2014.pdf Vizitat: 15.02.2023
7. STAHL Henri H. Monografia unui sat. Ediția a II-a. Fundația Culturală Legală Principile Carol. Serviciul Social. București, 1939. 155p. Disponibil: https://sas.unibuc.ro/storage/downloads/metodologia-stiintelor-sociale-26/HHS39c.MONOG_SAT1.pdf Vizitat: 22.02.2023
8. Empirismul sociologic: Aspecte metodologice și doctrinare. Disponibil: <https://www.qreferat.com/referate/psihologie/EMPIRISMUL-SOCIOLOGIC-ASPECTE-531.php> Vizitat: 12.02.2023
9. Dimitrie Gusti sau vocația universală a sociologiei românești. Mutațiile pandemice și legitimairea crizei perpetue. Editor: Fundația Culturală ”Ideia Europeană”, Co-Editor: Fundația Platon Pardău. Revista Punctul Critic. Trimestrial de diagnoză socială, politică și culturală. Nr. 3-4 (33-34), 2020. 334 p. ISSN: print-2068-8989. Disponibil: https://www.ideeaeuropeana.ro/coperti/2020/12/Punctul-critic-3-4_2020_site.pdf p. 5-27; p. 38-57. Vizitat: 12.02.2023
10. Dezvoltarea științei și culturii în epoca contemporană. Disponibil: <https://www.rasfoiesc.com/legal/administratie/stiinte-politice/DEZVOLTAREA-STIINTEI-SI-CULTUR11.php> Vizitat 21.02.2023
11. Imbold Media ro: PROF.UNIV.DR. ȘTEFAN BUZĂRNESCU: „CEI CARE NE ÎNVĂȚAU TRECEREA DE LA SOCIALISM LA COMUNISM, NE ÎNVĂȚĂ ASTĂZI TRECEREA DE LA SOCIALISM LA CAPITALISM” <https://imboldmedia.ro/prof-univ-dr-stefan-buzarnescu-cei-care-ne-invatau-trecerea-de-la-socialism-la-comunism-ne-invata-astazi-trecerea-de-la-socialism-la-capitalism/> Vizitat: 22.02.2023
12. Asistenta sociala la nivelul comunitatii. <https://www.rasfoiesc.com/sanatate/asistenta-sociala/Asistenta-sociala-la-nivelul-c12.php> Vizitat: 22.02.2023.
13. <https://dokumen.tips/documents/153-conservatorism-si-neoconservatorism-sfera-politicii.html?page=12> Vizitat: 22.02.2023